

Załącznik nr 2:	Propozycja metody doboru próby i schemat badania	Nr 03/BZP/IZS/2019
------------------------	---	---------------------------

1. Cel projektu „Nowy model współpracy instytucji zatrudnienia socjalnego” POWR.02.05.00-00-0210/18

Głównym celem projektu jest rozwój społecznych usług użyteczności publicznej, zwłaszcza usług środowiskowych, realizowanych przez podmioty sektora ekonomii społecznej, łączących aktywizację zawodową z budowaniem spójnego systemu usług społecznych.

Realizacji tego celu służyć będzie opracowanie innowacyjnej koncepcji modelu współpracy jednostek zatrudnienia socjalnego z innymi instytucjami i podmiotami świadczącymi usługi społeczne (KMW).

2. Cel badania

Badanie ilościowe prowadzone będzie wśród podmiotów ekonomii społecznej, w tym jednostek zatrudnienia socjalnego oraz jednostek samorządu terytorialnego (w tym ROPS, czyli Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej). Badanie to ma dostarczyć informacji i wiedzy niezbędnej do budowania KMW. Obok części ilościowej, w projekcie zaplanowano również analizę dokumentów oraz badanie jakościowe.

Głównym celem badania jest analiza aktualnego stanu współpracy jednostek zatrudnienia socjalnego i podmiotów ekonomii społecznej w obszarze usług społecznych oraz możliwości rozwoju takiej współpracy.

3. Podstawowe pojęcia

Usługi społeczne (US)

Usługi społeczne:

- służą bezpośredniemu zaspokojeniu ludzkich potrzeb, a nie wytwarzaniu dóbr materialnych,
- adresatem usług są jednostki i rodziny, choć jakość i dostępność tych usług wpływa także na funkcjonowanie szerszych zbiorowości i grup społecznych,
- mogą być finansowane, organizowane i dostarczane zarówno przez instytucje publiczne, jak i niepubliczne,
- odbiorcy usług otrzymują je bezpłatnie albo za całkowitą lub częściową odpłatnością.

Do analizowanych usług społecznych zaliczone zostały następujące usługi świadczone w ramach wymienionych kolejno dziedzin które z jednej strony są regulowane w branżowych ustawach lub rozporządzeniach, a z drugiej mieszczą się w zakresie przedmiotowym badań społecznych realizowanych przez polską statystykę publiczną:

- pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem,
- integracja społeczno-zawodowa,
- ochrona zdrowia,
- edukacja,
- kultura,
- sport.

Współpraca IZS i PES

Na potrzeby badania kluczowe znaczenie ma określenie możliwych pól współpracy IZS i PES. Za dokumentacją przekazaną przez Zamawiającego można wskazać trzy potencjalne obszary współpracy:

- IZS jako podmioty przygotowujące kadrę dla PES świadczących usługi społecznej- w tym kontekście istotne jest rozpoznanie potrzeb kadrowych PES świadczących usługi społeczne oraz wypracowane mechanizmy współpracy IZS i PES, służące wspólnemu określaniu zadań IZS.
- Przygotowanie przez IZS osób, które mogłyby założyć PES świadczący usługi społeczne – ten obszar współpracy wymaga odpowiednich kompetencji i potencjału do diagnozowania aktualnego i przyszłego zapotrzebowania na usługi społecznej po stronie JST, a także zdolności do współpracy różnych podmiotów na etapie planowania podaży usług społecznych.
- Świadczenie usług społecznych przez IZS na rzecz mieszkańców danej społeczności. Działania IZS mogą być w tym kontekście finansowane przez JST, PES lub osoby fizyczne, wymagają jednak odpowiedniego sprofilowania działalności IZS.

4. Próba do badania

4.1. Grupa b) podmioty ekonomii społecznej

IZS¹ W związku z podstawowym celem projektu, czyli budowaniem modelu współpracy pomiędzy różnymi rodzajami podmiotów, pierwszym elementem celowego doboru próby jest określenie powiatów, w których funkcjonują Instytucje Zatrudnienia Socjalnego. Zakładamy, że w badaniu weźmie udział przynajmniej 200 IZS. Przy populacji liczącej około 470 podmiotów w 2017 r. Należy podkreślić, że oficjalnie dostępne rejestry nie weryfikują czy dany podmiot jest aktywny, czy nie. Badania oraz praktyka działania partnerów projektu, wskazują na duże, regionalne zróżnicowanie aktywności i praktyk postępowania IZS nie prowadzących działalności operacyjnej. W przypadku IZS prowadzonych przez instytucje pomocy społecznej, praktykowane jest składanie sprawozdań

¹ W przypadku IZS obowiązek prowadzenia rejestrów tych podmiotów spoczywa na urzędach wojewódzkich. Dane o wszystkich podmiotach, które zostały zarejestrowane i złożyły sprawozdania za ostatni rok, są dostępne w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS). Jest to system elektroniczny archiwizowania danych statystycznych z obszarów pomocy społecznej oraz zatrudnienia socjalnego. System CAS wspomaga proces raportowania i komunikacji pomiędzy jednostkami pomocy społecznej działającymi na poszczególnych poziomach organizacyjnych: centralnym, wojewódzkim, oraz powiatowym i gminnym. Centra i kluby integracji społecznej przekazują w tym systemie sprawozdania ze swojej działalności. Choć dane w tej aplikacji nie są kompletne (nie wszystkie podmioty składają sprawozdania), jednak jest to najpełniejsza, ogólnopolska baza rejestrowa tych podmiotów.

Dlatego też proponuje się, aby pozyskać informacje o IZS, które złożyły sprawozdania za ostatni rok z CAS za pośrednictwem Departamentu Pomocy Społecznej MRPiPS.

Dane te zostaną następnie skonfrontowane z danymi pochodzącymi z rejestrów publikowanych przez poszczególne urzędy wojewódzkie, tak aby zapewnić maksymalną kompletność bazy danych, która będzie stanowiła podstawę realizacji badania.

rocznych, z zerowymi wartościami wskaźników, co nie skutkuje wykreśleniem IZS z listy dostępnej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Oznacza to konieczność przeprowadzenia wstępnej weryfikacji we wszystkich IZS, natomiast uzyskanie skutecznie przeprowadzonych ankiet CAWI poprzedzonych ankietą preselekcyjną na poziomie około 40% należy uznać za wystarczające.

4.2. Grupa c) Instytucje zatrudnienia socjalnego

PES Kolejnym krokiem będzie dobranie w próbie odpowiedniej liczby Podmiotów Ekonomii Społecznej, działających na terenie powiatu, w którym realizowane będą badania z działającymi IZS. Zakłada się uzyskanie przynajmniej 450 ankiet CAWI przeprowadzonych z PES.

- Dobór powiatów do badania: badanie w tych powiatach, w których udało się przeprowadzić choć jedną ankietę z IZS.
- Przeciętnie na jeden powiat należy przeprowadzić dwa wywiady z PES, przy czym liczba faktycznie zrealizowanych wywiadów może wahać się od 1 do 4, w zależności od wielkości powiatu (liczby ludności), a także liczby PES świadczących usługi społeczne (niestety brak jest danych na temat liczby PES w podziale na powiat, a tym bardziej PES świadczących usługi społeczne).
- Ponieważ brak jest danych na temat rozkładu PES ze względu na obszar usług społecznych na poziomie powiatowym, dobór PES będzie odbywał się w sposób kwotowy, tak aby uwzględniał on ogólnopolską strukturę PES świadczących usługi społeczne. Przy czym zakłada się zmniejszenie kwoty dla podmiotów działających w obszarze sportu i odpowiednie zwiększenie kwoty dla pozostałych obszarów. Biorąc pod uwagę założenia projektu, szczególnie istotne wydaje się zwiększenie kwoty dla podmiotów świadczących usługi społeczne w obszarze pomocy społecznej i opieki nad dziećmi, a także integracji społecznej i zawodowej.

Proponowany podział na kwoty zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 1. Struktura próby PES świadczących usługi społeczne. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Główny Urząd Statystyczny, Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej i warsztaty terapii zajęciowej w 2016 r., Warszawa, 2017; Główny Urząd Statystyczny, Rola podmiotów non-profit w dostarczaniu usług społecznych w latach 2014-2016, Warszawa, Kraków, 2018

Obszar usług społecznych	Liczba PES świadczących usługi społeczne w poszczególnych obszarach w tys.	Udział PES świadczących usługi społ. w poszczególnych obszarach w ogólnej liczbie PES świadczących usługi społeczne	Wielkość próby przy założeniu wielkości kwoty proporcjonalnej do liczby PES działających w danym obszarze	Proponowana struktura próby	Proponowana liczebność próby
pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem	2,3	10%	43	27%	122
integracja społeczna i zawodowa	0,7	3%	13	19%	84
ochrona zdrowia	0,6	2%	11	9%	39
edukacja	5,7	24%	106	21%	96
kultura	0,2	1%	4	3%	13
sport	14,7	61%	273	21%	96
Ogółem	24,2	100%	450	100%	450

4.3. Grupa a) czyli Jednostki Samorządu Terytorialnego

JST w jednostkach samorządu terytorialnego szczebla gminnego należy przeprowadzić minimum 350 skutecznych ankiet CAWI. Zakłada się, że gminą pierwszego wyboru, będzie JST na terenie której działa IZS, z którym przeprowadzono badanie CAWI. Jeśli uzyskanie odpowiedzi nie będzie możliwe, następne próby należy podejmować w gminach ościennych, znajdujących się na terenie wybranego powiatu. Dla jednostek samorządu terytorialnego, należy w oparciu o publicznie dostępne dane Głównego Urzędu Statystycznego, uzupełnić informacje metryczkowe i charakterystykę demograficzną obejmujące przynajmniej: nazwę JST zgodną z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, numer ewidencyjny w systemie TERYT, powiat i województwo na terenie których znajduje się gmina, status jednostki (gmina miejska, wiejska, miejsko-wiejska, miasto na prawach powiatu, m. st. Warszawa) liczbę ludności, stopę bezrobocia, liczbę bezrobotnych, liczbę klientów pomocy społecznej, przeciętne miesięczne wynagrodzenie na terenie JST.

4.4. Grupa d) Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej

ROPS – W badaniu należy uwzględnić wszystkie 16 ROPS działających w Polsce. Respondentami powinny być osoby zajmujące się współpracą z IZS lub odpowiedzialne za koordynację działań na rzecz sektora ekonomii społecznej.

5. Przebieg badania

Schemat realizacji prac badawczych zakłada powiązanie terytorialne doboru podmiotów z grup a), b) i c). Wymusza to rozpoczęcie realizacji badania od grupy b).

W przypadku wszystkich grup respondentów, konieczne jest przeprowadzenie badania dwuetapowo tj. pierwotnego badania CATI identyfikującego właściwego respondenta w ramach podmiotu. W przypadku PES, konieczne będzie też zweryfikowanie kryteriów udziału w badaniu, obejmujących:

- a. Świadczenie usług w obszarach usług społecznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy
- b. Osiągnięcie przychodów z tytułu świadczenia usług społecznych